

Raskaudenkeskeytys, lääkkeellinen hoito

Lääkkeellisen raskaudenkeskeytysmenetelmän etuna on, että vältetään nukutus ja kohtuun kohdistuva kirurginen toimenpide. Lääkkeellinen raskaudenkeskeytys onnistuu noin 95 prosentilla potilaista. Keskeytys tapahtuu ottamalla kahta eri lääkettä, jotka aiheuttavat kohdun supistelun, jolloin raskaus poistuu verisenä vuotona. Lääkkeiden ottamisen jälkeen raskaudenkeskeytystä **ei voi enää perua**, koska lääkkeet voivat aiheuttaa sikiövaurioita. Vakavat perussairaudet, vaikea verenpainetauti tai vaikeaoireinen astma sekä allergia käytettäville lääkkeille voivat estää lääkkeellisen hoidon.

Raskauden keskeyttämisen hakeminen

Raskauden keskeyttämistä varten **tarvitset lähetteen (AB1-lomake)**, jonka saat perusterveydenhuollosta tai yksityislääkäriltä. Lähetteen saatuasi sinun tulee varata aika naistentautien poliklinikalle.

Naistentautien poliklinikkäkäynti

Tuo AB1-lomake mukanasasi vastaanotolle, jossa varmistetaan raskauden kesto gynekologisella tutkimuksella ja ultraäänitutkimuksella emättimen kautta. Lisäksi selvitetään veriryhmäsi ja otetaan tarvittaessa klamydia- ja tippurinäyte.

Lääkäri kirjoittaa sinulle **2 vuorokautta sairauslomaa** varsinaisesta vuotopäivästä alkaen sekä **kipulääkereseptin**. Varaa kipuläkettä kotiin valmiiksi! Lisäksi sovitaan keskeytyksen jälkeisestä **raskauden ehkäisystä**.

Lääkkeellinen hoito voidaan toteuttaa kotona tai sairaalassa. Mikäli hoito toteutetaan kotona, **sinulla tulee olla Cytotec® -lääkkeiden ottopäivänä apunasi aikuinen tukihenkilö**. Vastaanoton jälkeen saat vielä hoitajalta ohjauksen hoidon toteuttamisesta ja hoidossa käytettävät lääkkeet.

Lääkkeellisen hoidon aloitus

Hoitajan ohjauksessa sinulle annetaan **ensimmäinen keskeytyslääke (Mifegyne®)**, joka **valmistelee kahden päivän päästä tapahtuvaa kohdun tyhjentymistä**. Lääke saattaa aloittaa verisen vuodon ja aiheuttaa alavatsatuntemuksia. Tarvittaessa voit ottaa kotona kipuläkettä. Mikäli **oksennat 2 tunnin kuluessa** lääkkeen ottamisesta, osa lääkkeistä voi jäädä imeytymättä. Ota tällöin yhteys hoitavaan sairaalaan uuden lääkkeen saamiseksi.

Jos olet **veriryhmältäsi Rh-negatiivinen**, saat Anti-D-immunoglobuliinipistoksen, jolla estetään mahdollinen vasta-aineiden muodostuminen vereen seuraavissa raskauksissa.

Lääkkeellisen hoidon toteutus kotona tai osastolla

Jos hoito toteutetaan naistentautienosastolla, saat lääkkeet sairaalassa.

Täytettävä kohta: **Hoidon toteuttamispäivä** _____

Ota aamupalan yhteydessä **ensimmäinen kipulääke**, jotta sen vaikutus alkaa ennen kohdun supistelua, esimerkiksi ibuprofeeni 600–800 milligrammaa ja/tai parasetamoli 1 gramma.

Noin **tunnin kuluttua kipulääkkeen ottamisesta, laita 4 Cytotec® -tablettia emättimeen**. Ota **3 tunnin kuluttua 2 Cytotec® -tablettia lisää**. Jos runsas verinen vuoto on jo alkanut, ota tabletit suun kautta imeskellen/pureskellen. Verenvuodon mukana tabletit saattavat tulla sulamattomina pois emättimestä.

Lääkkeiden vaikutuksesta **kohtu alkaa supistella** ja raskausmateriaali poistuu **verisenä runsaana vuotona**. Vuodon määrä riippuu raskauden kestosta. Keskeytyminen tapahtuu yleensä 2–6 tunnin kuluttua ensimmäisten tablettien ottamisesta.

Kivun hoito

Kohdun supisteluun ja kohdunsuun aukeamiseen liittyy lähes aina kipua alavatsalla, alaselässä ja joskus reisillä. Kipu voi vaihdella lievästä kuukautiskipujen kaltaisesta tuntemuksesta kovaan kipuun. Oireisiin voi kuulua myös pahoinvointia, joskus myös oksentelua, ripulia, huimausta ja päänsärkyä. Oireet helpottuvat raskausmateriaalin poistuttua.

Ota kipulääkettä lisää tarpeen mukaan, esimerkiksi:

- ibuprofeenia 600–800 milligrammaa 1–3 kertaa vuorokaudessa
- parasetamolia 1 gramma 1–3 kertaa vuorokaudessa

Kipulääkkeet **voit ottaa yhtäaikaisesti tai vuorotellen. Älä ylitä vuorokausiannoksia!** Kipua voit hoitaa myös liikkumalla, rentoutumalla, lämpöpussilla ja lämpimällä suihkulla.

Keskeytyksen jälkeen

Kipu voi jatkua kuukautiskivun kaltaisena muutamia päiviä, ota tarvittaessa kipulääkettä.

Jälkivuoto on yksilöllistä ja voi kestää 2–4 viikkoa. Aluksi vuoto voi olla kuukautisvuotoa runsaampaa muutaman päivän ajan, mutta niukkenee vähitellen. **Vältä jälkivuodon aikana** uimista, kylpemistä, tamponien/kuukupin käyttöä sekä yhdyntöjä **tulehdusriskin vuoksi**.

Kuukautiset alkavat yleensä 4–7 viikon kuluttua keskeytyksestä. Koska uusi raskaus voi alkaa jo ennen ensimmäisiä kuukautisia, muista **huolehtia ehkäisystä heti raskaudenkeskeytyksen jälkeen**. **Ehkäisytabletit, ehkäisyrenkaan tai ehkäisykapselin** voi aloittaa heti keskeytymisen jälkeisenä päivänä. **Ehkäisykapselin** voi asentaa heti keskeytyksen jälkeen ja **kierukan** seuraavan kuukautisvuodon alussa.

Raskauden keskeytyminen varmistetaan verikokeella. On tärkeää, että käyt verikokeessa. Muuta rutiininomaista jälkitarkastusta ei tarvita.

Täytettävä kohta: **Sinulle on ohjelmoitu verikoe päivälle _____.** Verikoetta varten varaa **aika** Tykslabiin tai oman kotikunnan terveyskeskukseen, tarvittaessa saat näytteenottoa varten lähetteen. Ajanvaraus www.tykslab.fi / ajanvaraus tai puhelin 02 313 6321 maanantai–perjantai kello 7.00–14.30.

Täytettävä kohta: **Soita _____ päivänä näytevastauksesta sairaanhoitajalle, katso puhelinnumero ja soittoaika yhteystiedoista.**

Mahdolliset ongelmat ja keskusteluapu

Ota yhteys hoitavaan sairaalaan **seuraavana arkipäivänä**, jos vuoto ei ala tai se jää hyvin vähäiseksi. **Ota myöhemmin yhteys**, mikäli jälkivuoto muuttuu uudelleen runsaaksi tai pahanhajuiseksi, tulee alavatsakipuja tai kuumetta.

Sinun on mahdollista saada **tukea antavaa keskusteluapua kriisityöntekijöiltämme.** Käytettävissä on sairaalapappi tai Naistenklinikan psykiatrinen sairaanhoitaja. Sairaalapapin antama tukikeskustelu ei edellytä kuulumista mihinkään uskontokuntaan. Kriisityöntekijöiden antama tuki lähtee aina sinun tarpeistasi. Aika voidaan varata poliklinikkakäynnillä tai osastolla tai voit itse ottaa heihin yhteyttä myöhemmin.

Naistenklinikalla sekä Turussa että Salossa on myös **seksuaalineuvojan vastaanotto**, johon on mahdollista varata aika keskustelua varten yksin tai yhdessä kumppanin kanssa

Yhteystiedot

Neuvontaan ja hoitoon liittyvät asiat, yhteydenotot myös seksuaalineuvojalle ja sosiaalityöntekijälle.

Tyks Majakkasairaala Turku, Naistentautien vastaanotot puhelin 02 313 1322

- Ajanvaraus, maanantai–perjantai kello 13.00–15.00
- Sairanhoitaja, maanantai–perjantai kello 8.00–15.00

Tyks Salon sairaala, Naistentautien poliklinikka puhelin 02 314 4535

- maanantai–torstai kello 8.00–16.00 ja perjantai kello 8.00–14.00

Tyks Loimaan sairaala, Naistentautien poliklinikka puhelin 02 314 3905

- maanantai–torstai kello 8.00–15.00 ja perjantai kello 8.00–14.00

Tyks Vakka-Suomen sairaala, Naistentautien poliklinikka puhelin 02 314 1306

- maanantai–keskiviikko ja perjantai klo 9.00–15.00

Päivystysasioissa iltaisin ja viikonloppuisin, Tyks Turku, puhelin 02 313 1322

Kriisityöntekijät Tyks Turku

Sairaalapappi puhelin 040 341 7355

- maanantai–perjantai kello 8.00–17.00
- sähköposti: hilkka.kakko-helle@tyks.fi tai hilkka.kakko-helle@evl.fi

Naistenklinikan psykiatrinen sairaanhoitaja puhelin 02 313 7679

- Maanantai–perjantai kello 8.00–15.30. Jos et tavoita hoitajaa, soittaa hän sinulle myöhemmin.